

STUL

STUL vuoropuhelu 1/3 18.1.2023

Alan imagon kehittäminen ja tulevaisuuden näkymät

TYÖ2030 on osa Sanna Marinin hallitusohjelmaa

Teemat:

Digitalisaatio & uudet teknologiat

Ennakointi & jatkuva oppiminen

Luottamus & yhteistyö

Tavoitteet:

1. Vauhdittaa toimintatapojen uudistamista ja uuden teknologian hyödyntämistä.
2. Vahvistaa yhteistoimintaan ja luottamukseen perustuvaa työkuilttuuria.
3. Nostaa Suomi digiaikakauden johtavaksi työelämäinnovaatioiden kehittäjäksi.
4. Nostaa työhyvinvointi Suomessa maailman parhaaksi vuoteen 2030 mennessä.

**TYÖ
2030**

Vuoropuhelun agenda

Aikataulu	Sisältö	Varattu aika
10.00 – 10.10	Tervetuloa ja alustus	10 min
10.10 – 10.25	Tilannekuvan läpikäynti ja teemakyselyn anti	15 min
10.25 – 11.05	Pienryhmäkeskustelut	45 min
11.05 – 11.25	Keskustelujen yhteenveto	15 min
11.25 – 11.30	Lopetus ja mitä seuraavaksi	5 min

Miksi olemme täällä tänään?

- Sähköisen talotekniikan ratkaisut ovat keskeisessä roolissa pyrittäessä kohti hiilettömyyttä ja ilmaston lämpenemisen hillintää. Olemme havahtuneet siihen tosiasiaan, että tavoitteiden saavuttamiseen tarvitaan sähköalalle runsaasti nykyistä enemmän osaavaa työvoimaa paitsi asennustöihin myös lukuisiin muihin alan tehtäviin.
- STUL tekee monella tavalla työtä alamme opiskelu- ja työtarjonnan esiin tuomiseksi. Tämä Tulevaisuusvuoropuhelu on yksi uusi tapa hakea ideoita ja keinoja edistämistyöhön. Toivon vilkasta keskustelua ja rohkeita avauksia. Kiitos että olette mukana!

Tulevaisuusvuoropuhelun tavoitteet

Tämän päivän tarkoituksena on **löytää keinoja, kanavia ja sanoitusta siihen, miten yhdessä voimme parhaiten tuoda esiin sähköisen talotekniikka-alan moninaisia mahdollisuuksia** opiskella, työllistyä, menestyä ja tehdä merkityksellistä työtä vihreän siirtymän hyväksi.

Arvioi asteikolla 1-10, miten tärkeänä näet seuraavat ominaisuudet sähköalalla tarvittavan

Teemakyselyn yhteenveto

Kutsun yhteydessä oli mahdollista kertoa ajatuksiaan teemakyselyn kautta

Teemakyselyssä kartoitettiin alan toimijoiden tunnistamia haasteita sähköalan työvoimapulaan liittyen, sekä ratkaisuideoita alan imagon kehittämiseksi.

Kyselyn kysymykset:

- Mitkä ovat mielestäsi keskeisimmät juurisyyt sähköalan työvoimapulaan?
- Millä tavoin opiskelijat, alan vaihtajat ja työntekijät saadaan huomaamaan, että alalla on moninaisia mahdollisuuksia menestyä ja tehdä merkityksellistä työtä?
- Millaisia mahdollisuuksia vihreä siirtymä tarjoaa sähköisen talotekniikan alalle?

Keskeisimmät juurisyyt sähköalan työvoimapulaan

Imago – Maine ja mielikuva

Ala on tuntematon, mahdollisuuksia ei tiedetä

Alan toimijoista suurin osa pieniä yrityksiä

Koulutukseen liittyvät haasteet

- Fyysinen ja likainen duunarityö
- Vaikea ja vaarallinen työ
- Säädely ja monimutkainen ala
- Ala on tuntematon, mahdollisuuksista ei tiedetä
- Negatiivinen maine alan sisäisen väännön takia, toimijat eivät vedä yhtä köyttä
- Positiivinen pohinä puuttuu
- Talotekniikka-alan mielikuva jäməhtänyt 80-90-luvulle
- Toisen asteen koulutuksen ja kädentaitojen arvostus on heikkoa – pitää olla vähintään maisteri
- Koulutuksen taso laskenut -> koulutusvastuu siirtynyt työpaikoille
- Koulutus painottaa itseoppimista ja omatoimisuutta -> tarvitaan lähiopetusta
- Kaikkea pätevyyyksiä ei voi suorittaa koulussa, joita vaaditaan alalla itsenäiseen toimintaan
- Uusiutuvat energiat (muutkin kuin aurinko) pitäisi huomioida koulutuksessa
- Aloituspaiikkojen määrät, paikat ym. eivät jousta riittävästi tarvetta vastaavaksi
- Valmistuvien osaamis- ja työhalu on laskussa

Millä tavoin alan vetovoimaa voitaisiin kehittää?

Imagon
kehittäminen

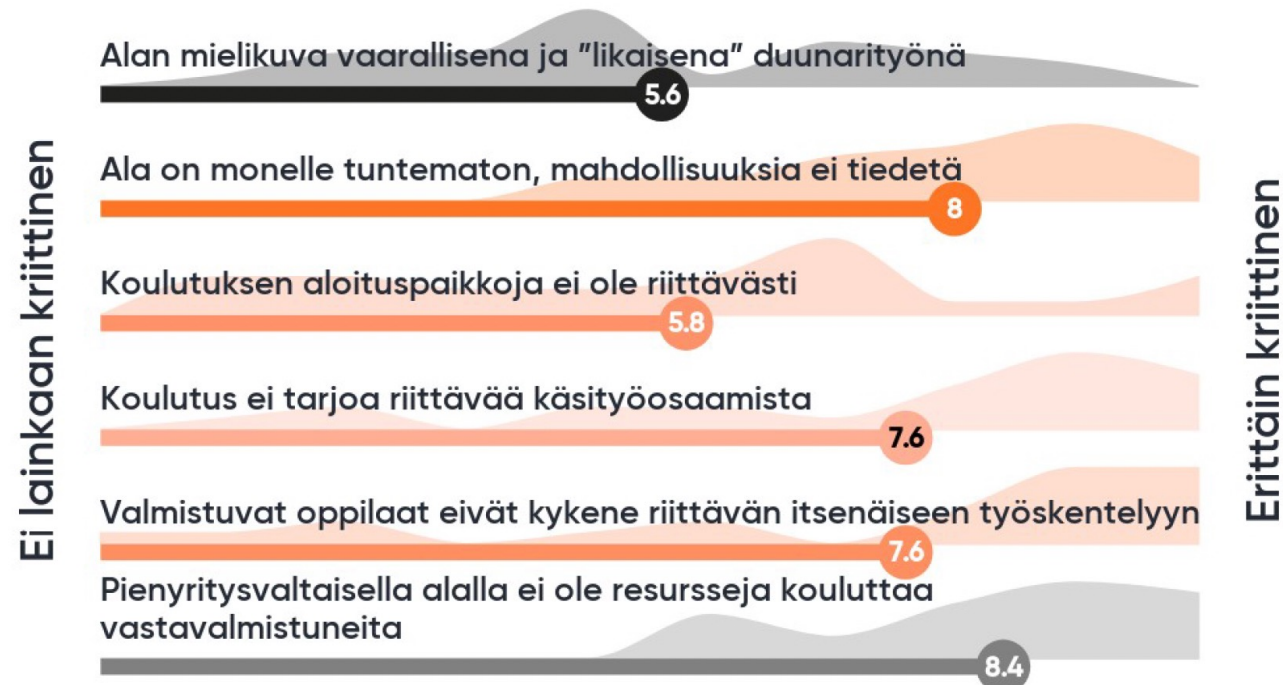
Alan
tunnettuuden
kasvattaminen

Koulutuksen ja
koulutustason
kehittäminen

Oppilaitos- &
yritys-
yhteistyön
kehittäminen

- **Vahvistamalla mielikuvaa nyky- ja tulevaisuuden huipputekniikka hyödyntävästä toimialasta.**
- OPO:jen alan tuntemuksen lisääminen
- Yksittäisten, erillisten projektien sijaan tulisi tehdä **yhteistyöverkosto, joka pitkäjänteisesti edistäisi alan tunnettavuutta.** Verkosto tulisi rakentaa yhteistyössä alan kouluttajien kanssa, jotta tiedettäisiin, mitä kukin tekee.
- **Uratarinat**, erilaisten roolien avaaminen ja kertominen innostavasti
- **Case esimerkit** siitä miten sähköllä voidaan muuttaa maailmaa ja tehdä parempaa tulevaisuutta.
- **Tilastollista tietoa** palkkauksen kehittymisestä työtaitojen kehittyessä.
- **Sähköalan yhteinen markkinointi ja positiivinen viestintä**
- Vihreän siirtymän mahdollisuudet
- Alan ilmapiirin parantaminen ja alan sisäisen väännön kitkeminen.
- Koulutustason profiilin nosto
- Sähköala laajempi verkottuminen
- Rakentamisen alan erikoismessut unohtamatta nuorisolle ja muillekin opiskelijoille suunnattuja koulutusmessuja.

Arvioi asteikolla 1-10, miten kriittinen haaste on sähköalan työvoimapulan näkökulmasta

Pienryhmäkeskustelut

Pienryhmien vuoropuhelun teemat 45min

IMAGO 1

Kysymys 1: 25min

Mitkä on alan yritysten mahdollisuudet kehittää alan imagoa myönteisemmäksi?

Mitä itse pystyisi tehdä?

IMAGO 2

Kysymys 1: 25min

Mitkä on alan yritysten mahdollisuudet kehittää alan imagoa myönteisemmäksi?

Mitä itse pystyisi tehdä?

TULEVAISUUS 1

Kysymys 1: 25min

Miten pystyttäisiin tuoda yleistä vihreän siirtymän linkitystä alalle esimerkiksi viestinnän ja markkinoinnin sekä koulutuksen kehittämisen avulla?

TULEVAISUUS 2

Kysymys 1: 25min

Miten pystyttäisiin tuoda yleistä vihreän siirtymän linkitystä alalle esimerkiksi viestinnän ja markkinoinnin sekä koulutuksen kehittämisen avulla?

Kysymys 2: 20 min

Konkreettiset ideat

(Millaista yhteistyötä? kuka, mitä milloin?)

Kysymys 2: 20min

Konkreettiset ideat

(Millaista yhteistyötä? kuka, mitä milloin?)

Kysymys 2: 20min

Konkreettiset ideat

(Millaista yhteistyötä? kuka, mitä milloin?)

Kysymys 2: 20min

Konkreettiset ideat

(Millaista yhteistyötä? kuka, mitä milloin?)

IMAGO 1

1. Mitkä on alan yritysten mahdollisuudet kehittää alan imagoa myönteisemmäksi? Mitä itse pystyisi tehdä?
2. Konkreettiset ideat (Millaista yhteistyötä? kuka, mitä milloin?)

- Ala ei ole onnistunut avaamaan talotekniikan monenlaisia urapolkuja, joihin on mahdollisuus. Uralla etenemisen ei tarvitse aina olla suoraviivaista.
- Nuoriin pitää vaikuttaa jo yläasteella ja antaa tietoa, kertoa millaisia moninaisia töitä on tarjolla niin, että nuoret voivat tehdä valintoja johonkin oppilaitokseen ajautumisen sijaan. Yritysten edustajien pitää vierailla kouluissa kertomassa.
- Sataedussa käytössä – aktiivisilla OPO:illa - YSI-päivä käytäntö, jolloin 9. luokkalaiset tulevat päiväksi tutustumaan amisopetukseen.
- OPOjen aktiivisuus tärkeässä roolissa.
- Yhteistyötä paikallisissa oppilaitoksissa niin, että amislaiset esim. voivat suorittaa jonkun kurssin amk:ssa
- Sähköalan töistä pitää kertoa nuorten kanavilla eli somessa TikTokissa ja esim. Instagramissa
- Monet polut ”kiemuraisina” parempia perehdyttämään alaan kuin suorina, esim. amis-> amk sen sijaan, että hakeutuisi suoraan lukioon ja sitä kautta amk:uun.
- Tuntuu, että alalle ajaututaan, ei hakeuduta tietoisesti, koska ei tunneta alaa. Ei vielä amikseen päästyäkään tunneta jatkomahdollisuuksia, ne olisi heti alussa kerrottava.
- **Alan imagosta:** Itse työn sisältö ei näy missään, tunkkainen käsitys, että alan työ on vain piuhojen vetoa ja pistorasioiden asennusta
- Myös nuorten vanhempia informoitava siitä, miten merkittävä ja luotettava tulevaisuuden ala sähköala on: mielenkiintoista, eettisen tarkastelun kestävää, hyvin palkattua työtä riittää.
- Nuoria kiinnostaa kaikki mikä on trendikästä. Sähköalasta on tehtävä trendikäs, kaikki elementit siihen olemassa. Vanhat sedät ja tädit eivät luo trendikkyyttä, oikeat, aidot alalla toimivat nuoret kertomaan mielenkiintoisista töistä.
- Yritysten edustajat kouluihin kertomaan valmiiden sabluunoiden ja materiaalien kanssa, joita voivat esim. STULin kaltaiset järjestöt tuottaa. Alan esittely on tehtävä yritysten edustajille helpoksi.

IMAGO 2

1. Mitkä on alan yritysten mahdollisuudet kehittää alan imagoa myönteisemmäksi? Mitä itse pystyisi tehdä?
2. Konkreettiset ideat (Millaista yhteistyötä? kuka, mitä milloin?)

Ryhmä piti tärkeänä:

- Laadukkaan työn mukanaan tuomia positiivisia asiakaskokemuksia
- Lähijohtamisen kehittämistä sekä asiakaspalveluun että työntekijöiden ja työssäoppijoiden kanssa toimimiseen.
- Alan koulutus- ja urapolkujen tiedottaminen jo perusasteelle
- Alan konkreettisen merkityksen tietoisuuden lisääminen
- Yleisen näkyvyyden kasvattaminen vrt. ”Poliisit”, ”Huvila ja huussi” jne.

TULEVAISUUS 1

1. Miten pystyttäisiin tuoda yleistä vihreän siirtymän linkitystä alalle esimerkiksi viestinnän ja markkinoinnin sekä koulutuksen kehittämisen avulla?
2. Konkreettiset ideat (Millaista yhteistyötä? kuka, mitä milloin?)

- Verkonrakennus- ja energiantuotantopuolella pitäisi pystyä suurelle yleisölle kertomaan, että tuotanto ei ole enää fossiilista.
- Toisaalta halutaan lisätä sähkönkulutusta esim sähköautoilun muodossa, niin vaakakupissa koko ajan painostetaan myös sähkönsäästöön.
- Kiinteistöautomaation mukaan ottaminen esim energiansäästön ohjaukseen.
- Koulut kilpailevat keskenään, painotukset näkyvät työelämässä. Jokainen koulu ja opettaja tekee omat materiaalinsa itse. Yhteinen materiaalipankki puuttuu. Ohjaavana eperusteet, jonka puitteissa koulutus järjestetään.

- Yhteinen materiaalipankki joihinkin asioihin, esimerkiksi automaatio ja sen merkitys vihreään siirtymään. OPH/OKM, alan yritykset, oppilaitokset, resurssointi ja yhteistyö toivottaisiin ylempää
- Energiateollisuuden ja verkon puolella informaatiokampanjaa.
- Urakoitsijalta asiakkaalle neuvontaa, esim automaatio, lämmitysmuoto
- Jatkuvuutta lisää – eli jos materiaalipankki tehdään, niin sillä pitäisi olla myös pitkäaikainen suunnitelma sen ylläpitämiseen ja päivittämiseen. Hankehommina loppuu hankkeen päätyttyä ja vanhenee nykyään hyvin nopeasti. Yritysyhteistyö, perustaitojen opetus jo kouluilla, opiskelijoiden motivointi työsaliharjoitteluun työssäoppimispaikan jälkeen on välillä haastavaa.

TULEVAISUUS 2

1. Miten pystyttäisiin tuoda yleistä vihreän siirtymän linkitystä alalle esimerkiksi viestinnän ja markkinoinnin sekä koulutuksen kehittämisen avulla?
2. Konkreettiset ideat (Millaista yhteistyötä? kuka, mitä milloin?)

Sähkö olennainen linkki vihreässä siirtymässä

- Hiilijalanjälki trendikäs asia/aihe
- Hiilikädenjälki

Oppilaitosvierailut, asiantuntijaluennot

Tunnistetaan ongelmia, mitä opiskelijat todellisuudessa tuntee/tietää?

Yleinen tietoisuuden lisääminen

- otos nuorista, mitä oikeasti tiedetään
- pitäisi keskittyä siihen, mitä saadaan aikaan

Lukion fysiikka

- onko tekniikan ”pahin vihollinen”?

Miksi tehdään, ilmiöt, mitä ne tarkoittaa käytännössä

Positiivinen pohinä

Miten alan toimijat tuntevat vihreän siirtymän tarpeet ja mahdollisuudet?

Alan toimijoilla ei ole kunnianhimoa alan kehittämiseen

Laitevalmistuksessa enemmän tietoa

Sähköalan tietämys energiatehokkuudesta, vihreästä siirtymästä jne. huono

- pieni joukko aktiivisia
- sähköala ei ole ollut mukana aktiivisesti esim. energiatehokkuusvaatimuksissa
- esim. sähkölämmityksen asema
- palveluiden/ratkaisujen tarjonta asiakkaille

Keinoja: Järjestöjen yhteistyömallit, koordinointi, yhteistyötä kentän kanssa

Tutkijat puuttuu, ei juurikaan alan koulutusta yliopistoissa

- alalle ei saada uutta tietoa

Pirstaloitunutta toimintaa, jokainen puuhaa omiaan (vihreässä siirtymässä)

Uusien AMR-mittareiden mahdollisuudet

- miten tuodaan esiin asiakkaille
- Mittaustarkkuus (1 h => 15 min) tiedon hyödyntäminen, sähkön hinnan konsultointi

Sähköalan toimijoiden ammattitaidon kehittäminen, jatko- ja täydennyskoulutus

- tieto alan toimijoille
- aktiivista koulutusta alan toimijoille
- juttuja alan lehtiin
- kentälle painetta tarpeelle

Viestintä

- alan imago näkyväksi (esim. roskakuski => energian kerääjä)

Sähköturvallisuus-käsitteen laajentaminen

- voisi olla keino saada alan heräteltyä vihreään siirtymään
 - o sähköiskuturvallisuus
 - o sähköpaloturvallisuus
 - o ”Ei sähköä” -turvallisuus

Muistiinpanoja keskustelusta

- Hyvä HR on paras PR
- Laadukkaalla tekemisellä ikävät lööpit pois
- Radio ja TV näkyvyys, STULin radiokampanjat, Huvila ja huussi, Sähköinen talotekniikka ei näy
- Kummiluokka-systeemi
- Urapolut auki jo yläasteella, vanhempien pitää ymmärtää, ettei lukio pakollinen, lapsesta voi silti tulla maisteri
- Miten alan toimijat tuntevat alan mahdollisuuksia ja koulutuksia??? Ei voi tiedottaa, jos ei itsekään osaa
- Mitä tiedetään energiatehokkuudesta
- Kokonaisnäkemykset puuttuu, tutkimus puuttuu, omista poteroissa touhutaan
- Summa summarum: Toimijoiden oman ammattitaidon jatkokehitys, aktiivista oppimista alan toimijoille, alan pitäisi saada imagoa paremmaksi. Roskakuskit ei ole roskakuskeja vaan energian tuottajia ja samalla tavalla meidän alallemme olisi mietittävä työn kokonaisuutta paremmin kuvaava ammattitermi.
- Sähköturvallisuususkollisuus? Saadaanko ala heräteltyä vihreään siirtymään, ei sähköä turvallisuus, energiaturvallisuus
- Kerrottava, ettei ala enää ole fossiilinen
- Kiinteistöautomaation mukaan ottaminen
- Koulut kilpailee keskenään, yhteinen materiaalipankki puuttuu
- Yhteinen materiaalipankki, joku perustaso, että nämä nyt ainakin, yhteistyötä OPH, OKM, ja sitä on ylläpidettävä
- Energiateollisuus ja verkonrakennuspuolelle informaatiokampanjaa kaivataan
- Yritysyhteistyö, ensimmäinen työssäoppimisjakson jälkeen saliharjoitteluun houkuttelu erittäin vaikeaa, on keksittävä motivointikeinoja

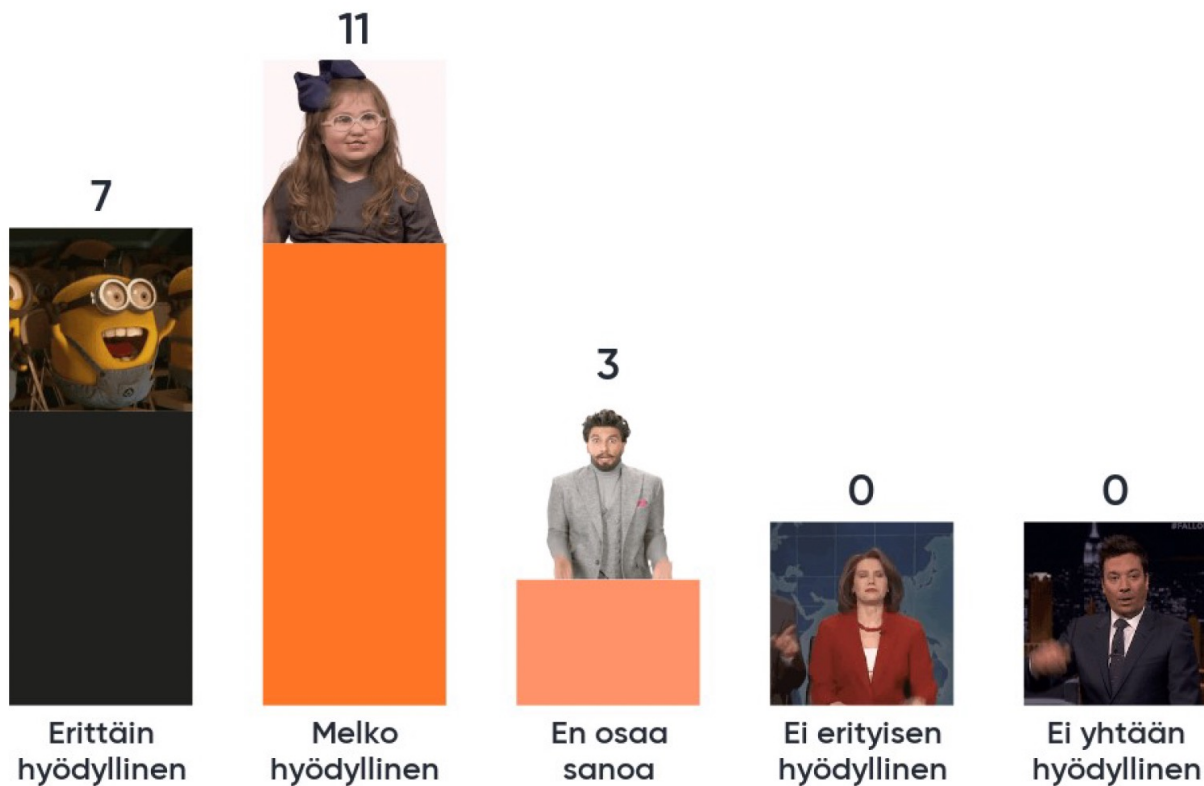
Mitä seuraavaksi tapahtuu?

Mitä tapahtuu vuoropuhelun jälkeen?

- Tehdään yhteenveto tämän vuoropuhelun tuotoksista, joka jaetaan osallistujille ja muille tärkeille sidosryhmille mm. työ- ja elinkeinoministeriölle, joka on mukana tulevaisuusvuoropuhelun mahdollistavan TYÖ2030 -ohjelman ohjausryhmässä.
- Analyysi mitä vuoropuhelussa nousi esiin -> mitkä ovat sellaisia toimenpiteitä, joihin voidaan tarttua.
- Seuraavassa vuoropuhelussa jatketaan teeman käsittelyä, keskittyen erityisesti koulutuksen kehittämiseen ja yritys-oppilaitos-yhteistyön kehittämiseen.
- Seuraava vuoropuhelu järjestetään 10.2.2023 klo 11-12.30

Miten hyödyllisenä koit vuoropuhelun?

Miten kehittäisit vuoropuhelua?

Sisältömarkkinoinnilla some kanavissa

Enemmän aikaa valmistautua teemoihin tarvitsisin.

Sähköalan yhteisöjen vuorovaikutuksen kanavia lisää esim. seminaarit, sähköiset kanavat fasebook yms.

Ennakkomainontaa enemmän!

Kenen pitäisi mielestäsi osallistua vuoropuheluun?

opiskelijat, yritykset, alan järjestöt

Muutama opiskeleva nuori mukaan antamaan omia näkemyksiä

Monipuolisesti kaikkien alalla toimijoiden. Lisäksi myös suurten ostajien. Jotta saamme keskusteluun myös asiakasnäkökulmaa

Ilmoittaudu seuraavaan vuoropuheluun

<https://link.webropolsurveys.com/EP/849E71E39E6F7846>

STUL

www.tyo2030.fi
@tyo2030

Jatketaan
vuoropuhelua
10.2.2023!